

CÔNG TÁC ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO CÁN BỘ LÃNH ĐẠO CẤP CƠ SỞ Ở CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ

TS TRẦN NGỌC UẨN*

Trong những năm qua, nhất là từ năm 2002 trở lại đây, thực hiện NQTƯ 5 về phương hướng, nhiệm vụ chủ yếu của công tác tư tưởng, lý luận và về đổi mới và nâng cao chất lượng hệ thống chính trị cấp cơ sở trong tình hình mới, công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị (LLCT) cho cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở ở các trường chính trị tỉnh, thành phố đã có nhiều chuyển biến tích cực và thu được những kết quả quan trọng.

1. Đổi mới nội dung, phương pháp đào tạo

Các trường chính trị đã thực hiện chương trình mới, theo hướng đào tạo cơ bản – “Chương trình đào tạo cán bộ lãnh đạo của Đảng, chính quyền, đoàn thể nhân dân cấp cơ sở” (hệ trung cấp LLCT). Chương trình này đã quán triệt những quan điểm cơ bản trong công tác đào tạo cán bộ của Đảng, bám sát nhu cầu đào tạo, bồi dưỡng toàn diện. Do điều kiện về tự nhiên, kinh tế, văn hoá, xã hội v.v. quy định, hiện nay đội ngũ cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở các

tỉnh miền núi, vùng sâu, vùng xa, trình độ học vấn còn thấp so với mặt bằng chung. Để nâng cao chất lượng, hiệu quả đào tạo, cần phải có chương trình đặc thù. Với sự hướng dẫn của Học viện CTQG Hồ Chí Minh, các trường chính trị thuộc các tỉnh miền núi đã tổ chức đào tạo thí điểm “Chương trình đào tạo cán bộ lãnh đạo cơ sở miền núi”, “Chương trình đào tạo cán bộ lãnh đạo chính trị cấp cơ sở các tỉnh Tây Nguyên” (hệ trung cấp LLCT ngắn hạn). Với chương trình này, các trường đã phân đối tượng vào các lớp học theo trình độ học vấn. Cán bộ lãnh đạo chưa đủ điều kiện về trình độ học vấn để học chương trình trung cấp LLCT sẽ học chung chương trình trung cấp LLCT ngắn hạn. Việc xây dựng các loại chương trình đặc thù đã góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng, đáp ứng yêu cầu đào tạo cán bộ cơ sở cho miền núi. Bên cạnh đó, các trường chính trị đã chủ động và phối hợp với các ban, ngành nghiên cứu xây dựng và triển khai các chương trình bồi dưỡng cho cán bộ cơ sở; thực hiện tiêu chuẩn hoá cho cán bộ công chức v.v.

Trong giảng dạy, các trường đã tích cực sử dụng và kết hợp linh hoạt các phương pháp giảng dạy

* Vụ trưởng Vụ các trường chính trị, Học viện CTQG Hồ Chí Minh

truyền thống và phương pháp mới với trang thiết bị hiện đại nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học. Đồng thời các trường đã thực hiện tốt phương châm lý luận liên hệ với thực tiễn, gắn việc học tập lý luận với đời sống xã hội, với thực hành công việc, liên hệ, vận dụng lý luận để lý giải các vấn đề thực tiễn và xử lý tình huống.

Trong triển khai nghiên cứu đề tài, tổ chức hội thảo khoa học, các trường không chỉ hướng vào việc tổ chức có hiệu quả hơn công tác đào tạo, làm rõ hơn những vấn đề lý luận,... mà còn tham gia tổng kết các vấn đề thực tiễn ở địa phương. Trong 3 năm (2002 – 2004), các trường chính trị đã tổ chức nghiên cứu 575 đề tài các cấp; tổ chức 118 cuộc hội thảo với 989 bài tham luận; công bố 388 bài viết trên các báo, tạp chí ở Trung ương và địa phương.

2. Tích cực, chủ động mở các lớp đào tạo, bồi dưỡng

Các trường chính trị đã phối hợp với các sở, ban, ngành mở lớp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ với số lượng lớn, trong đó số lớp đào tạo tập trung chiếm tỉ lệ ngày càng cao so với tổng số lớp hàng năm. Theo thống kê chưa đầy đủ, trong 3 năm (2002 - 2004), các trường đã mở được 7.380 lớp với 635.169 lượt học viên. Trong đó, trung cấp LLCT là 2.298 lớp với 174.760 lượt học viên; trung cấp LLCT tập trung là 358 lớp với 23.053 lượt học viên; trung cấp hành chính là 304 lớp với 21.798 lượt học viên. Các lớp bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ khác là 3.041 lớp với 293.025 lượt học viên. Các trường đều tập trung vào đào tạo, bồi dưỡng LLCT cho đối tượng chính là cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở.

Căn cứ vào điều kiện, kinh nghiệm, các trường đã cụ thể hóa hệ thống các quy chế quản lý đào tạo (quy chế chiêu sinh, học tập, kiểm tra, viết tiểu luận v.v. do Học viện CTQG Hồ Chí Minh hướng dẫn) để tổ chức quản lý tốt các khâu trong quá trình học tập:

lên lớp nghe giảng, tự nghiên cứu, thảo luận, ôn tập, thi, kiểm tra v.v. Nhiều trường đã quy định những nội dung bắt buộc để học viên tự nghiên cứu, phát huy tính tích cực, chủ động của người học trong quá trình học tập. Việc tổ chức thi, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học viên được đổi mới theo hướng ra đề thi, kiểm tra với nội dung tổng hợp, đòi hỏi học viên phải biết liên hệ, vận dụng kiến thức để giải đáp vấn đề thực tiễn đặt ra.

3. Ổn định tổ chức bộ máy và đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên

Hầu hết các trường đã tổ chức đủ 4 khoa, 3 phòng theo quy định. Việc đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên LLCT đã được coi trọng. Các trường đã thường xuyên gửi giảng viên đi đào tạo sau đại học, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, phương pháp giảng dạy, tích cực xây dựng đội ngũ giảng viên đầu đàn. Trong 3 năm (2002 – 2004), các trường đã gửi 2.586 lượt cán bộ, giảng viên đi học các lớp đào tạo dài hạn, bồi dưỡng ngắn hạn. Đến nay, tổng số cán bộ, công nhân viên của 63 trường chính trị có khoảng gần 3.100 người, trong đó có khoảng 1.800 giảng viên, với 40 tiến sĩ và khoảng 350 thạc sĩ.

Các trường tiếp tục được đầu tư xây dựng mới, nâng cấp, bổ sung trang thiết bị hiện đại.

4. Hạn chế và những giải pháp khắc phục

Bên cạnh những kết quả đã đạt được, công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận ở các trường chính trị còn một số hạn chế. Đó là, nội dung chương trình còn nhiều trùng lặp, chồng chéo, chậm được đổi mới, chưa cập nhật những vấn đề mới mà thực tiễn đặt ra. Hệ thống chương trình chưa được xây dựng đồng bộ, chưa quán triệt sâu sắc quan điểm "đào tạo cơ bản, bồi dưỡng theo chức danh" mà NQTƯ 5 nêu ra. Phương pháp giảng dạy chậm được đổi mới. Công tác quản lý còn bộc lộ nhiều hạn chế. Các lớp đào

tạo tập trung tại trường còn chiếm tỉ lệ thấp. Năm 2004, số lớp đào tạo tập trung tại trường chỉ chiếm khoảng 5,5% số lớp với gần 4% tổng số lượt học viên. Chưa có những biện pháp tích cực, hiệu quả để quản lý tốt các lớp đào tạo tại chức. Nhìn chung, lực lượng giảng viên còn thiếu, trong khi đó số lớp lớn, số lượng học viên đông. Năm 2004, 63 trường chính trị đã mở 2.629 lớp với 242.405 lượt học viên, bình quân mỗi giảng viên phải đảm nhận 1,5 lớp với 135 học viên. Do vậy, việc quản lý, hướng dẫn viết tiểu luận... chưa chặt chẽ, chất lượng hạn chế.

Đội ngũ giảng viên được tăng cường, song trước yêu cầu của nhiệm vụ vẫn còn thiếu về số lượng và kiến thức thực tế; đội ngũ giảng viên có kinh nghiệm không nhiều, phần đông tuổi đời đã cao.

Hoạt động nghiên cứu khoa học phục vụ trực tiếp cho giảng dạy và học tập còn nhiều lúng túng, nội dung dàn trải, số lượng đề tài ít, chất lượng hạn chế. Chế độ chính sách cho đào tạo, bồi dưỡng lý luận cho người dạy, người học chưa được quan tâm đúng mức, thiếu thống nhất. Cơ sở vật chất, phương tiện dạy và học, hệ thống thông tin, tư liệu chưa được đầu tư tương xứng...

Để khắc phục những hạn chế nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng LLCT các trường chính trị cần thực hiện một số giải pháp chủ yếu sau:

- Thực hiện "đào tạo cơ bản" và "bồi dưỡng theo chức danh" cho tất cả các chức danh cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở. rà soát toàn bộ hệ thống chương trình đào tạo, bồi dưỡng hiện có để nghiên cứu xây dựng và tiến tới ban hành hệ thống chương trình đào tạo, bồi dưỡng LLCT thống nhất, tránh chồng chéo chương trình, trùng lặp nội dung đào tạo.

- Trên cơ sở hệ thống chương trình thống nhất tiếp tục đổi mới căn bản nội dung, chương trình đào

tạo, bồi dưỡng. Chương trình phải bảo đảm tính toàn diện, cơ bản, tương đối có hệ thống, thiết thực, gắn lý luận với thực tiễn. Tiếp tục đổi mới phương pháp, hình thức đào tạo, bồi dưỡng, gắn việc học tập lý luận ở trường với đời sống xã hội, thực tiễn công tác ở cơ sở; tăng cường quản lý các khâu tự học, tự nghiên cứu, phát huy tính độc lập, sáng tạo của người học. Tăng cường thảo luận, liên hệ, vận dụng những kiến thức đã học với việc giải quyết các tình huống trong lãnh đạo, quản lý ở cơ sở.

- Tiếp tục ổn định tổ chức bộ máy, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên; có chính sách cụ thể để động viên đội ngũ giảng viên yên tâm công tác, cống hiến trí tuệ và sức lực cho sự nghiệp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ.

Tiếp tục làm tốt công tác tổ chức, quản lý các khâu trong quá trình đào tạo: lên lớp, nghe giảng, nghiên cứu cá nhân, thảo luận, kiểm tra, thi, viết tiểu luận. Tăng cường mở lớp đào tạo tập trung tại trường. Làm tốt công tác quản lý (các lớp) đào tạo tại chức ở các địa phương, nhất là quản lý khâu tự học...

- Tiếp tục đầu tư cơ sở vật chất, phục vụ nhu cầu đào tạo trước mắt và lâu dài. Cần có sự phân công trách nhiệm, phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan, ban, ngành Trung ương, trước hết là Ban tổ chức Trung ương, Học viện CTQG Hồ Chí Minh, Bộ nội vụ trong việc nghiên cứu quy định tiêu chuẩn, chế độ học tập, hệ thống các loại chương trình đào tạo, bồi dưỡng thống nhất, tránh trùng lặp, chồng chéo trong quy định tiêu chuẩn, chế độ học tập đối với cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở; bổ sung và quy định chế độ chính sách, tạo điều kiện thuận lợi để các trường chính trị làm tốt công tác đào tạo, bồi dưỡng lý luận cho cán bộ lãnh đạo cấp cơ sở, đáp ứng yêu cầu của nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn mới.